

ALEX GRAFIX GALLERIA

Ajomäentie 18, Hämeenkoski
Kuvataidetta,
kirjoja

Kirja, josta puhutaan! JOHANNEKSEN PORSAAAT

2000-luvun kovin satiiri
10 euroa
postitse 20 euroa

SYNAPTORI

Kuolinsiivous Elämän inventaario

Eeva-lehdessä uutisoitiin kahden julkisuuden henkilön kuolinsiivouksesta. Vappu ja Ilkka Taipale ovat aktiivisesti vaikuttaneet laajasti Suomessa. Googlettamalla paras – liian pitkäksi meni tässä raportoida.

Hiukan tutustuin Ilkan vaiheisiin toimiessani Kellokosken sairaalassa 2004-2006, ja silloinkin vain anekdooteista, joita tästä aikaisemmasta yllilääkäristä kerrottiin. Vappu oli Stakesissa viimeinen Suomessa vaikuttanut terveydenhuollon johtaja. Sen jälkeen ei ole yritetty johtaa mitään.

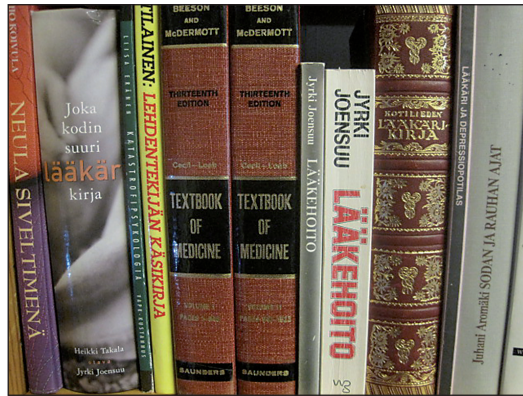
Yli 60 vuoden ajan aviopari Taipaleen elämä, yhdessä ja erikseen, on ollut äärimmäisen monipuolista. Eevan artikkelin kuvassa kirjahyllykin oli sen näköinen, että pelkästään sen raivaamisessa menee pari vuotta.

Tavaroiden siivous

Kuolinsiivouksessa eliminoidaan kaikki tavarat, joita ei ole saatu myydyiksi tai lahjoitetuiksi, ja joita ei voi paikoilleen jättää. Nimitän kuolinsiivousta elämän inventaarioksi.

”Ihmisen pitäisi muuttaa kahden vuoden välein” on joku tavaroihin hukkuva huokaissut. Asunnon muuttossa tulee aina hävitetyksi tavaraa, varsinkin, jos muuttaa pienempään lokaaliin.

Olen kerääjä. Jo opiskeluvuosina kokosin tärkeitä ai-

neistoja, esimerkiksi ihotautien kuvallisen kansion, joka kävi oppikirjasta. Sen ainoa käyttäjä olin minä. Lahjoitin sen nuorelle lääkärille.

Kun yrityksemme 1990-luvulla toimivat Jokelan Kartanossa, tein kymmeniä koulutusvideota, joista jokaisen valmistelussa syntyi monta mapillista aineistoa. Samaan aikaan kirjoitin Hyvä Terveys-lehteen, valmistelin Otavan joka kodin suurta lääkärikirjaa ja pidin esitelmää ja luentoja. Tietoa piti kerätä paljon!

Kun myimme Jokelan kartanon vuonna 2000, hävitin 150 metriä mapeja. Kuulun siihen sakkiiin, joka kaikesta tuumii ”tuota minä varmaan joskus tarvitsen”.

Tunnearvoja

On henkilökohtaisia tavaroita, jotka ovat arvokkaita ilman todellista arvoa. Olen säästänyt satoja kirjoittamiani lehtijuttuja. Tuskin ne kiinnostavat ketään.

Textbook of Medicine oli sisätautien ”raamattu” 1930-luvulta alkaen. Lääkehoito on maailman ensimmäinen kirja laatuaan. Muistoja...

Kuolinsiivouksessa poistettavan roinan kohdalla on ihmeellistä tämä: Kun tavaran merkitys liittyy yksinomaan yhteen henkilöön, ei pitäisi olla vaikeaa hävittää tavara silloin kun henkilöä ei enää ole. Muutoin täytyisi uskoa henkilön ikuiseen elämään. Varma tieto on tämä: ”Käärinliinoissa ei ole taskuja”. Ja hautakuoppaan ei lasketa perintöpiirontia.

Vaikeita hävitettäviä ovat valokuvat ja muut dokumentit, joita joku läheinen voi tosiaan vielä kaivata. Teoriassa ratkaisu on helppo: pitää yhdessä tutkia jäämistöä. Käytännössä keino on vaikea, koska kenelläkään ei yleensä ole aikaa mihinkään.

Ehkä ratkaisu kuitenkin löytyy, kun päästään eroon sitku-mutku-linjasta: - Hei, kuule, tulisitko ensi sunnuntaina meille, ja käydään yhdessä läpi valokuvia. Siellä voi olla sinustakin kuvia, joita et ole nähnyt...

Synaptori nro 2/2026 sisältö

Muistojen
ja tunteiden
kuolinsiivous
sivu 2

Kvintetistä
vain velka
ja satiiri jäävät
sivu 3

Lääkärin
small talk
sivu 4

Viimeinen kesä
Tuulensuussa
sivu 6

Elämän pituus
vai laatu
sivu 8

Jyrki Joensuu

Postiosoite
jyrki.joensuu@jkjoensuu.fi

Kamerat maksoivat paljon. 1986 voitin maailmanlaajuisen ohjelmakilpailun. Heitänkö kamerat kaatopaikalle, vai otanko toisen hautaan?

Muistojen ja tunteiden kuolinsiivous

Keväällä 2022 sairastin vaikean koronan, jonka pahimmat oireet vähenivät parissa vuodessa. Täysin en toipunut. Täytyi monipuolisesti aktiivinen elämä kutistaa. Samaan aikaan kuurouduin. Kesällä 2025 minulla todettiin laajalle levinnyt syöpä.

Muisti sai tilaa

Vuonna 2023 toiminta lääkärinä ja luottamustehtävissä oli pakko lopettaa. Enimmäkseen oleilin kotona. Myönteinen seuraus erakoitumisesta oli muistelujen elpyminen. Hämmästyttävästi rupesin muistamaan vaiheitani lapsuudesta alkaen. Mieleen putkahteli ihmisiä, tapahtumia ja visuaalisia yksityiskohtia, jotka luulin unohtaneeni.

Kun arkinen työ ja hälinä loppuivat, muisti sai mahdol-

lisuuden tuoda esiin valtavasti aineistoa. Ystävistäni enää yksi on elossa. Mutta muistan edesmenneiden ystävien kanssa koetut ratkiriemukkaat, syvälliset ja vaaralliset seikkailut. Heidän kaveruudesta olen kiitollinen.

Henkinen siivous

Muisti pakotti elämään uudestaan myös ikävät, traumaattiset kokemukset. Se oli hyväksi, sillä nyt, kokeneena lääkärinä ymmärrän itseäni ja elämää paremmin kuin ikinä. Kykenin tekemään tilit selviksi itseni ja niiden kanssa, jotka ovat olleet minulle pahoja.

Anteeksi antamista olen muille suositellut ratkaisemattomiin riitoihin ja karvaisiin kokemuksiin.

Mutta unohtaminen, todel-

lisuuden mielestä poistaminen ei minulta onnistunut, varsinkin kun psyykkinen vahingoittaminen jatkui vuosia. Mikä hoidoksi? Ikävien kokemusten ymmärtäminen toi helpotuksen. Olenhan toiminut yli 20 vuotta psykiatrina.

Elämälle kiitos

Violeta Parran Elämälle kiitos on tunnuslauluni. Ammatillisen elämäntyöni lääkärinä sain riittävästi tehdyksi. Kutsumus oli lahja.

Sosiaalisen elämäntyöni tein poliittikkona, kouluttajana ja tieteen kansanomaisittajana.

Taiteelliset ambitiot kytkin kaikkeen kirjoittamiseen, erityisesti kirjalliseen elämäntyöhöni Janne Valkeeniemen. Kirjan viimeinen

versio valmistui huhtikuussa 2026.

Yksityiselämäni toiveet toteutuivat kuin unelmat, mukaan lukien painajaiset, ja unohtamatta moottoripyörillä ajettuja 300 000 kilometriä. Puoliso antoi palautetta: - Ei ollut kanssasi koskaan tylsää.

Lapseni ja lapsenlapset ovat omanlaisiaan persoonia, ja kunnan ihmisiä. Hyvistä suhteista olen onnellinen.

Vähän vielä...

Olen kypsä poika poistumaan elämästä. Kuvitelma elämän jatkumisesta vielä 10 tai 50 vuotta tuntuu kamalalta kuin elokuva Päiväni murmelina. Muutama kirjallinen hanke on kesken, Keijukirja Aleksin kanssa ja Iltalamput, unettavat tarinat. Suursiivous ehti tulla tehdyksi.

Kvintetistä vain velka ja satiiri jäävät

Sanna Marinin hallituskausi tullaan Suomen historiassa arvioimaan maan rakoon, mikäli Suomessa omaa maata on silloin, kun historiankirjoitus perustuu todellisuudelle.

Arvostelun yläpuolella

Marin on ollut mestari positiivisen imagon luomisessa, teflon-pintainen kaiken negatiivisen torjunnassa, ja mestari median manipuloinnissa. Tosin, eihän vasemmiston hallitsemaa mediaa tarvinnut manipuloida.

Marinin arvostelu kiellettiin jyrkästi. Tökeröimmistä töppäyksistä ei tehty numeroa, tuskin edes mainittiin julkisuudessa.

Jos Marinin hallituksen toilailuja joku moitti, hänet leimattiin naisvihaajaksi riippumatta siitä, oliko asialla yhteyttä sukupuoleen. Kaikki kritiikki torjuttiin jollain verukkeella.

Marinia on kehattu hyvästä

suorituksesta korona-epidemian hoidossa. Uudenmaan eristäminen kuin sotatoimialue oli umpihullua. Samaan aikaan maahan tuotiin aktiivisesti tartunnan saaneita. Ei osattu johtaa. En ole jälkiviisas.

Hallitus ei kyennyt löytämään hygienian asiantuntijoita, jolloin kaiken maailman naurettavat toimet, kuten kauppojen lattioiden pesut levisivät käytäntöön. Ei osattu johtaa.

Korona-avustuksia jaettiin hullun lailla joka suuntaan, vaikka epidemia ei vaikuttanut yrityksen toimintaan. Ei osattu johtaa.

Ei osattu mitään tärkeää

Presidentin ehdottamaa asiantuntija-apua, koronanyrkkä Marin ei hyväksynyt.

Soteuudistuksesta tuli susi, kallis ja huonosti toimiva. Sitä yritetään remontoida vuodesta toiseen, ja huk-

kaantuneille kustannuksille loppua ei näy. Naishallitus ei osannut johtaa, mutta sillä ei ole yhteyttä sukupuoleen. Tyhmyys on sukupuolineutraali ominaisuus.

Muutamat hallituksen aikaan kehitellyt hömpötykset olivat mielettömiä, järjestäytyneen parodiaa. Tyttöjen pippelit ja poikien pimpit ja synnyttävät miehet. Järjellisen hallituksen toimiessa mitään tuollaista ei voi tapahtua.

Kamala vika Marinin hallituksessa oli alkeellisen laskutaidon puute. Yritin sitä somepostauksissa tuoda esille: 5 miljardia – 7 miljardia ei ole 2 miljardia, vaan puuttumaan jää 2 miljardia. Hallituksen laskuopissa se oli +2 miljardia.

Kaistapäinen diili oli antaa ulkomaille 5 miljardia ja saada 1 miljardi takaisin.

Satiiri paljastaa

Toki myös Orpon hallitus

töpeksi, mutta virheiden suuruusluokka on mitätön, ja opposition riekkuna maksimaalista. On uskomaton manipulaatiosuoritus, että Marinin hallituksen virheistä syytetään seuraavaa hallitusta.

Positiivista Marinin hallituskaudessa oli sen inspiroiva vaikutus sanataiteellisesti. Kirjoitin satiirin Johanneksen Porsaatt, joka kylmäverisesti paljastaa poliittisen hulluuden laajuuden Suomessa. Mikään puolue ei ”possukirjassa” säästy kritiikiltä.

Johanneksen Porsaatt on 2000-luvun kovin satiiri Suomessa. Kun tulevaisuudessa Suomea johdetaan järkevästi, possukirja toimii oppaana hulluuden välttämiseksi.

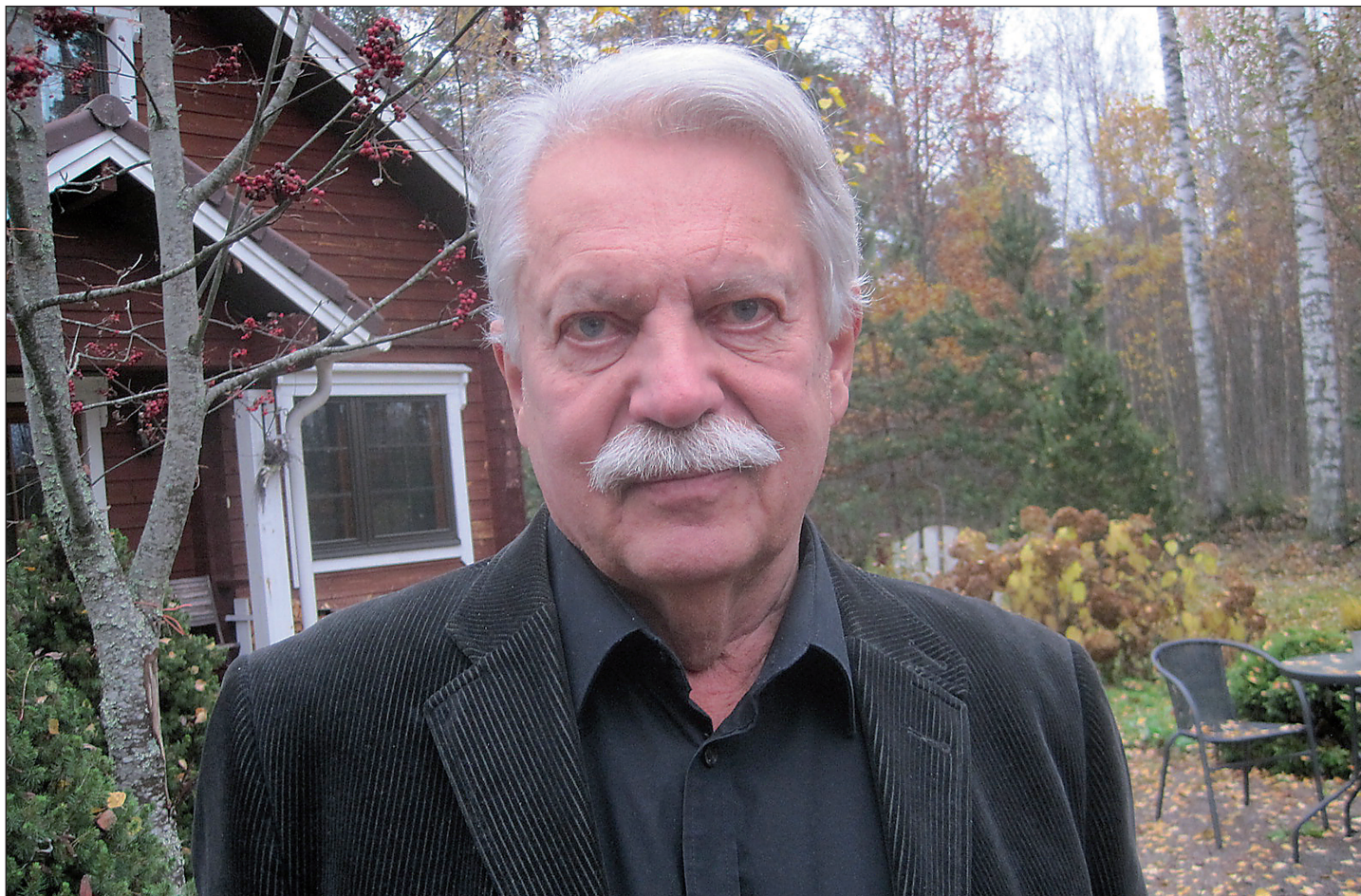
Alex Grafix Galleriassa
hinta 20 euroa.

Postitse 30 euroa.

Tilaukset@jtkjoensuu.fi

Johanneksen Porsaita on olemassa.
Teneriffan Kissat 1. paino on lopussa, toinen on tilattu

Lääkärin small talk

Suomen Kuvalehden toimittaja kertoi osallistuneensa kansainväliseen seminaariin Bukarestissa, Romaniassa. Hän valitti, että ei hallinnut siellä small talkia.

Smool tookki on helppoa

Suomalaisista sanotaan kaikenlaista ikävää, kun yrittään meidät lannistaa. Masentajia ovat toiset suomalaiset, jotka väittävät, että ”suomalaisilla on huono itsetunto”. Se muka aiheuttaa ujoutta. Todellisuudessa suomalainen ajattelee, eikä hölise mitä sattuu. Ajatteleminen sujuu parhaiten kun pitää suunsa kiinni.

Small talk Bukarestissa alkaa näin: - Eiks olekin kivaa kun Ceausescu tapettiin. Mitä tuumaat?

Kun minä aikoinaan opettelini *small talkia*, suhduin ”pieneen” kirjaimellisesti: - Hei! Puhutaas small talkia. Bakteerit on tosi pieniä. Eiks olekki?

Jos keskustelukumppani ei

osannut kommentoida, jatkoin: - Voin puhua viruksista. Ne ovat vielä pienempiä. Onks riittävän small talkia?

Keskustelukandidaatti häippäsi. Kai se kaipasi big talkia, suuria puheita, esimerkiksi lapamatoa, jonka pituuden Suomen ennätys on 150 metriä.

Moukka valkotakissa

Sveitsissä lääketiedettä opiskellessani opin suhtautumaan potilaisiin kohteliaasti. Peruskohteliaisuuteen kuului, että lääkäri potilaan tavatessaan sanoi päivää, katsoi silmiin ja kertoi kuka hän on, ja mikä on tapaamisen tarkoitus. Tämä ei ole vaikeaa!

Viime vuosina olen Suomessa toiminut potilaan kuttajana ja hiljaisena saattajana, ja uskokaa tai ei, moni lääkäri ei osannut tervehtiä! Olkoon mikä ammattilainen, ihmisenä sellainen on sivistymätön.

Täysmoukka lääkäri kääntää vastaanotolla potilaalle

selkensä, alkaa räplätä näppäimistöä kuvaruutua tuijottaessa ja äännähtää ”Voi vittu! Ei aukea!” Potilas, joka ei tullut gynekologille, on ihmeissään.

Tökerö käytös ei ole pelkästään sivistymätöntä. Lääkäri luo tymeällä tyylillään kommunikaatiota heikentävän tunnelman. Tämä koenee, kun digitalisaatiota ja tekoälyä tungetaan joka paikkaan, eikä elävien ihmisten tarvitse enää tavata.

Moukkamaisuutta olen kohdannut myös lääkäreiden keskuudessa. 2020-luvulla Kotkassa ja Kouvolassa tein sijaisuuksia psykiatrian yksiköissä. Ensi kerran uuteen työyhteisöön tullessani lääkärit jököttivät kahvihuooneessa kuin tatiit ja tervehtivät yhtä reippaasti. Kukaan ei esittäytynyt eikä toivottanut tervetulleeksi. Minä esittäydin tampereeksi.

Tapaaminen Jyrkin tapaan

Potilaan tapaamiseni alkoivat

siitä, että potilas tuli vastaanottohuoneeseen. Koska näyttöpäätte oli nurkassa, hommasin toisen pöydän, jonka ääressä keskustelimme. - Istutaan tähän. Emme ole ennen tavanneet. Olen Jyrki Joensuu, yleislääketieteen ja psykiatrian erikoislääkäri. Sinusta voi tuntua hankalalta keskustella oudon ihmisen kanssa. Siispä mää kerron mun elämäntarinan. Älä pelästytä! Lyhyesti vaan.

Mää olen Tampereelta kotosi. Taisit huomata? Osaan myös suamee. Mää opiskelin Sveitsissä, valmistuin lääkäriks Bernin yliopistosta, missä aikonaan vaikutti Albert Einstein. Onks tuttu nimi? Suamessa mää olen toiminu lääkärinä Lapin ja Suomenlahden välimaastossa 10 sairaalassa ja terveyskeskuksessa.

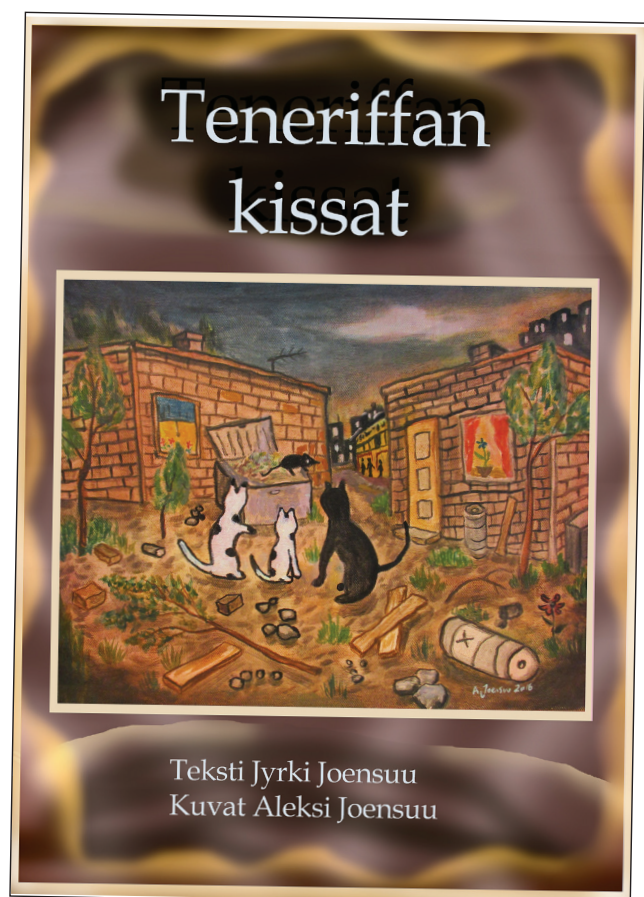
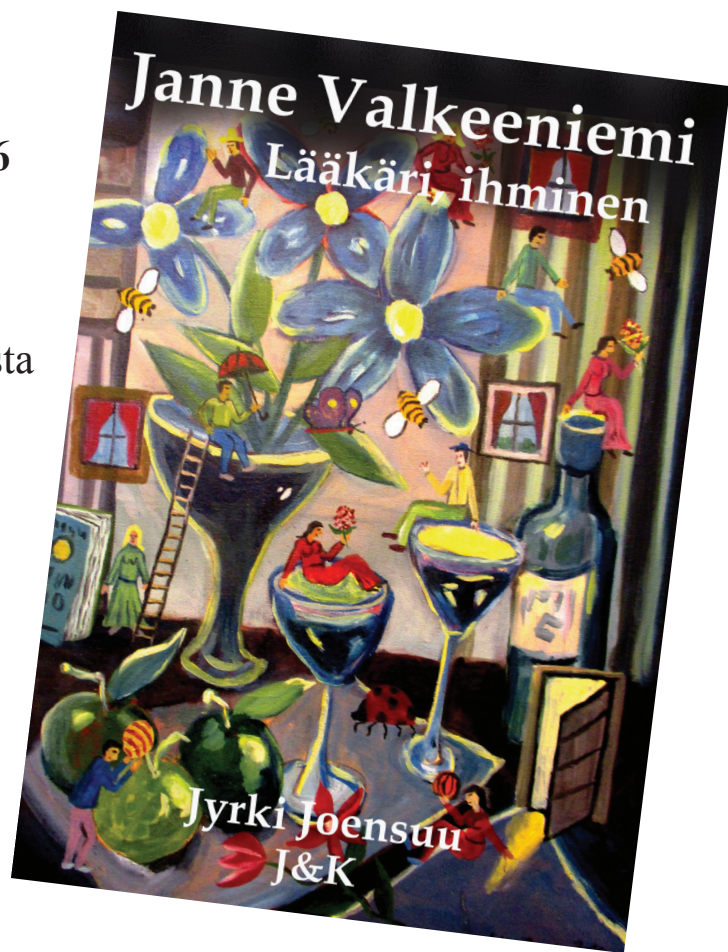
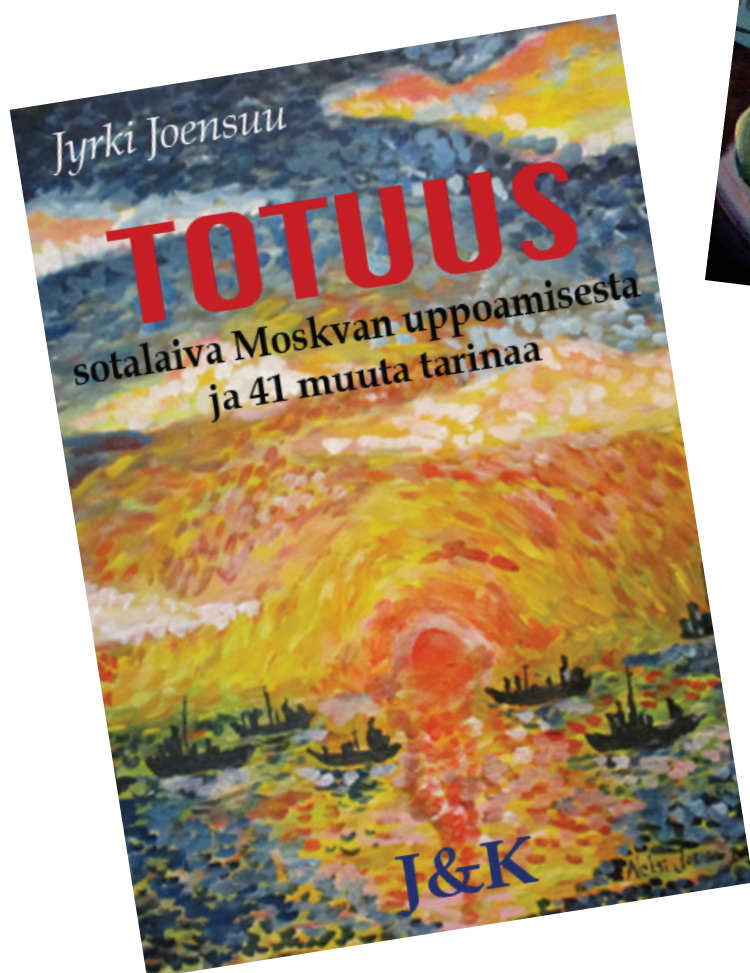
Ny sää tiät musta kaiken. Mää tiän jotain susta potilastietojen perusteella. Ihan ensteks mää haluan tiätää sun ajatukses siitä, miks me tässä ollaan, ja toiseks, mitä sää toivot meidän tapaamiselta?

Alex Grafix Galleria, on myös kirjakauppa

AGG:ssa myytävät kirjat kesällä 2026

- Janne Valkeeniemi, lääkäri, ihminen
- Valkeeniemen arkistot avautuvat
- Teneriffan Kissat
- Totuus sotalaiva Moskvan uppoamisesta
- Johanneksen Porsaas

Jokaisen kirjan hinta on 20 euroa

Postimyynti

tilaukset@jkjoensuu.fi

Postitse 30 euroa

Lähetyksen mukana tulee
maksulappu

Viimeinen kesä Tuulensuussa

Kristiina, Kiti, ja minä opiskelimme lääkäreiksi Sveitsissä. Vierailta mailla vietetyt vuodet vähensivät kiinnittymistä Suomeen. Kävimme tutustumassa Kanadaan, jonne meitä houkuteltiin lääkäreiksi. Päätimme jäädä Suomeen ja etsimme pysyvää kotipaikkaa.

Sattumalta Koskelle HI

Koskelta HI Kiti sai terveyskeskuksesta viran. Kun hän vuonna 1976 jäi äitiyslomalle, jatkoin hänen sijaisenaan. Tykästyimme kuntaan, jonne pystytimme kodin. Töissä me olemme käyneet Lahdessa, Helsingissä ja Kotkassa.

Talon paikkaa etsiessä löytyi vesakoitunut ranta-alue. Omistaja ei ollut kovin halukas sitä myymään, joten tein ehdotuksen, josta oli vaikea kieltäytyä: ”Myykää se sillä hinnalla, jonka pyydätte.” Kaupat tehtiin.

Meillä oli 2000 m² tontti, Tuulensuu, talo vain puuttui. Artjärveltä ostimme 1800-luvulla rakennetun suuren hirsitalon 3000 markalla. Eipä muuta kuin siirrettiin se kodiksemme Koskelle (pelkistetty kuvaus).

Aamulla, kun silmät avaan

Joka aamu herättyäni olen juossut uimaan, paitsi silloin kun järvi on jäässä. Avannon ylläpidon lopetin, kun naapurin poika sinne putosi.

(Saatiin ylös.) Uimakausi alkaa vappuna, ja viimeksi pulahdan marraskuussa.

Tuulensuussa ovat täyttyneet elämänmuodon unelmat. Me olemme täyttäneet sen rakennuksilla: Pääatalo, Vierastalo, Autotalli, kaksi Näyttelytilaa (vapaa-ajan rakennuksia), Rantasauna ja Huvimaja rannalla.

Nykyisin paikkakunnan nimi on Hämeenkoski, kuuluisa pohjavedestään ja ihmisten yhteisöllisyydestä. Kuusimetsissä kasvavat herkulliset sienet niin, että on vaikea siellä kulkea astumat-

ta niiden päälle. Hiihtolatu menee 50 metriä ulko-ovelta.

Viimeinen kesä Tuulensuussa

Kiinteistöjen kuntotutkimuksen tekivät alan huippuosajat. Laitamme Tuulensuun myyntiin toukokuussa. Hinta on niin korkea, että heikompi huimaa.

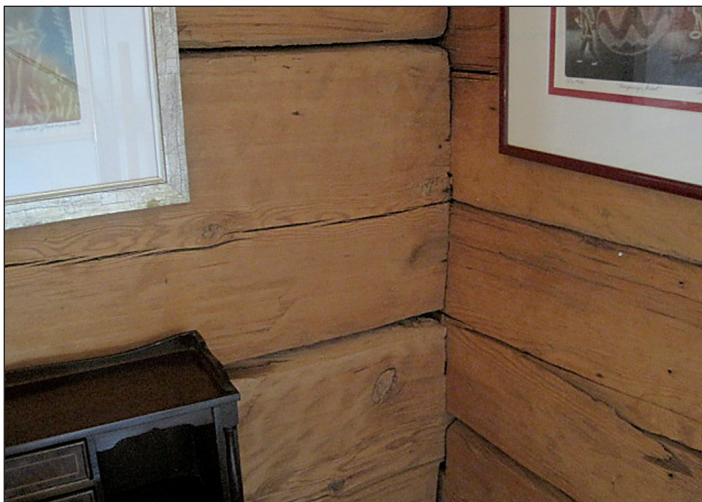
Miksi myymme? Tavallinen tarina. Aikuisten lasten elämät sijoittuvat muualle. Oma elämäni lähestyy loppuaan. Kitin ei ole mielekästä jäädä yksin asumaan

kahta omakotitaloa, eikä varsinkaan, kun hänellä ei ole tapana juosta järveen heti herättyään.

Kaupungissa on kaksio Kitin uuden elämänvaiheen asunnoksi.

Tuulensuun hinta? Se ilmoitetaan toukokuun lopussa. Kysyjän täytyy esittää lääkärintodistus, että hän ei ole herkästi pyörtyilevää sorttia. Tuskin hintaa kysyvät ne, jotka eivät tiedä mitä tahtovat.

Seuraavalla sivulla on kuvia.

Tavallisen omakotitalon sisälle on rakennettu hirsitalo. Paksuin hirsi on 46 cm.

Keittiön lattialankut on sahattu käsin 150 vuotta sitten. Vesilasi kuvaa mittasuhdetta.

Alex Grafix Galleria

Aleksin kuvataidetta, Jyrkin kirjoja

Aqua, Tinto, Mezzo: Aleksin kuvat

Riva: Jyrkin kirjat

Avoinna joka päivä klo 12 - 18
Ajomäentie 18, Hämeenkoski
040 - 96 11 580

Elämän pituus vai laatu?

Syöpätautien erikoislääkäri Esa T. Männistö kirjoitti Helsingin Sanomissa 1.3.2026 syöpähoitojen karanneista kustannuksista. Ongelma on krooninen, ja muutosta ei näy.

Kirjoitin Synaptorissa 10/2020: Suomessa ei ole sairaanhoidon priorisoinnissa päästy alkuunkaan.

Vuonna 2026 sama juttu on yhtä ajankohtainen.

Pötyhöpöä

2019 Terveysfoorumin aiheita olivat ylihoitaminen, ylidagnostiikka, ja hoitojen ja tutkimusten priorisointi. Näin julistettiin: ”Poliittiset päätökset priorisoinnin kriteereistä ja käytännöistä tulee tehdä laajan, kansalaisia ja potilasjärjestöjä osallistavan ja monialaista osaamista hyödyntävän keskustelun pohjalta.”

Kuulostaa hienolta? Täyttä pötyhöpöä! Priorisointi ei koskaan edisty monialaisesti höpöttämällä.

Minulla on laajasti luustoon ja selkärankaan levinnyt syöpä. Se on reagoinut (PSA alas) hormonilääkkeelle, jonka hinta on 160 euroa/kk.

Tyytyväinen potilas

Olen hoitoon tyytyväinen potilas. Myötätunto vaihde-

vuosissa hikoilevia naisia kohtaan on kasvanut. Syöpäni ei parane. Ennen kuolemaa ehdin kirjoittaa juttuja.

Onkologi mainitsi sytostaatit ja esitti lisättäväksi hormonivalmisteen, 36.000 euroa vuodessa. Minulle ilmainen. Kieltyädyin molemmista.

Pääasia tässä ei nyt ole minun syöpäni eikä Esa Männistön murehtima raha, josta monet sanovat että eihän se mitään maksa, veronmaksajat maksavat.

Elämälle kiitos

Tärkeintä on potilaan *hyvä elämä*, ja siihen priorisoinnin pitää kohdistua.

Hengessä laulan Violeta Parran kanssa *Elämälle kiitos*. Olen 78 vuotta elänyt täysillä. Elämäni kokonaisuus ei muutu miksikään, jos reporankana riudun muutama kuukauden pitempään. ”Mietoja hoitoja” saadessani pysyn toimintakykyisenä vielä vähän aikaa. Se riittää. Tiimalasi tyhjenee. Toki pelkään loppuvaiheen tuskia. Helkkari! Jos eutanasia olisi pantu kuntoon, ei olisi huolta mistään.

Olen kahdessa keskussairaalassa psykiatrina hoitanut vakavasti sairaita, kuolemaansa lähestyviä ihmisiä. On mielenkiintoista arvioida, olenko oppinut jotain. Tunuu, että kyllä vaan.

Potilas päättää

Aina on niin, että lääkäri *ehdottaa*, potilas *päättää*. On varottava lääketeollisuuden ja hoitobisneksen markkinoimia, automaattisia hoitoratkaisuja.

Potilaalle on rehellisesti esiteltävä hoitojen mahdollisuudet, hyödyt ja haitat. Onko todella mielekäästä haittavaikutusten runtelemana kärsiä pari kuukautta pitempään – mielestäni ei.

Tärkeää ja järkevää on keskittyä elinaikanaan, hyvissä voimissa nauttimaan elämästä ja puuhailemaan kaikkea sellaista, minkä jälkeen voi tyytyväisenä kuolla. Ihminen on vapaa priorisoimaan ihan itse.

